

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

16 06 20 20 р.

м. Київ

№ 801

Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 034 «Культурологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Відповідно до частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року № 584),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти за спеціальністю 034 «Культурологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що додається.

2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2020/2021 навчального року.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Стадного Є. А.

Г. в. о. Міністра

Любомира МАНДЗИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
16.06.2020 р. № 803

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ другий (магістерський)
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ магістр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 03 Гуманітарні науки
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 034 Культурологія
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2020**

I. Преамбула

Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня галузі знань 03 гуманітарні науки, спеціальності 034 культурологія.

Затверджено та введено в дію наказом МОН України від 16.06.2020 р. № 803.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 034 Культурологія науково-методичною комісією №3 гуманітарних наук і богослов'я сектору Вищої освіти науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Герчанівська Поліна Евальдівна (голова підкомісії), доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурології та інформаційних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв;

Петрова Ірина Владиславівна (заступник голови підкомісії), доктор культурології, професор, завідувач кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля Київського національного університету культури і мистецтв;

Павлова Олена Юрївна (секретар підкомісії), доктор філософських наук, професор кафедри етики, естетики та культурології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Кравченко Олександр Васильович, доктор культурології, професор, декан факультету культурології Харківської державної академії культури;

Собуцький Михайло Анатолійович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри культурології Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Лимаренко Лідія Іванівна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри культурології Херсонського державного університету.

Стандарт розглянуто та схвалено підкомісією зі спеціальності 034 Культурологія науково-методичної комісії з гуманітарних наук та богослов'я (НМК 3) сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Протокол № 4 від 27 січня 2017 р.

Внесено зміни з врахуванням пропозицій галузевих об'єднань організацій роботодавців, інших зовнішніх експертів на засіданні підкомісії зі спеціальності 034 Культурологія науково-методичної комісії з гуманітарних наук та богослов'я (НМК 4) сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Протокол від № 5 10 жовтня 2019 р.

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 18 від 05.15.2017 р.)

Фахову експертизу проводили:

Кривошея Тетяна Олександрівна, доктор культурології, доцент, завідувач кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського (Київ);

Виткалов Сергій Володимирович, доктор культурології, професор кафедри культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету;

Сабадаш Юлія Сергіївна, доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету;

Методичну експертизу проводили:

Калашнікова Світлана Андріївна, доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти НАПН України; Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус +, член BFUG- Україна;

Луговий Володимир Іларіонович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член, перший віце-президент НАПН України, Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+, член BFUG-Україна;

Таланова Жаннета Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, с.н.с., менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

У стандарті також враховані пропозиції, надані науково-педагогічним складом випускових кафедр закладів вищої освіти України.

Стандарт розглянуто Федерацією роботодавців України та Міністерством культури України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень і пропозицій та схвалено на засіданні підкомісією зі спеціальності 034 культурологія науково-методичної комісії з гуманітарних наук та богослов'я (НМК 3) сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол №11 від 18.04.2019 р.)

Стандарт погоджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 26.05.2020 р., протокол № 9.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Назва галузі знань	03 Гуманітарні науки
Назва спеціальності	034 Культурологія
Форми навчання	Обмеження відсутні
Освітня кваліфікація	Магістр культурології за спеціалізацією (зазначити спеціалізацію за наявності)
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Магістр Спеціальність – 034 Культурологія Спеціалізація – (зазначити назву спеціалізації за наявності) Освітня програма – (зазначити назву)
Опис предметної області	<p>Об'єкти вивчення та діяльності: культурні процеси, явища, стани та ознаки, їх усвідомлення, інтерпретація та моделювання; соціокультурні інститути та практики, що забезпечують формування культурних норм та цінностей, способи їх втілення й використання.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців з культурології, які володіють сучасними теоретичними знаннями та, практичними навичками, необхідними для розв'язання складних соціокультурних задач і проблем.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області – система наукових ідей, підходів, концепцій, теорій щодо культури; поняття та принципи аналізу культурних процесів та явищ.</p> <p>Методи, методика та технології: методи та методики пошуку, систематизації, аналізу та інтерпретації інформації щодо культурних об'єктів та практик, технології популяризації знань щодо культури та регулювання відносин у соціокультурній сфері.</p> <p>Інструменти та обладнання: аудіовізуальні засоби; програмне забезпечення; мережа Internet; інформаційно-комунікаційне обладнання; системи електронного документообігу, електронні бібліотеки та архіви.</p>
Академічні та професійні права випускників	Право продовжити навчання на третьому (докторському) освітньо-науковому рівні вищої освіти, а також здобувати додаткові кваліфікації у системі освіти дорослих.
Працевлаштування випускників	Працевлаштування в науково-дослідних установах, закладах освіти, організаціях культури і мистецтв, органах державної влади та місцевого самоврядування.

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття другого (магістерського) рівня галузі знань 03 гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія

для освітньо-професійної програми – 90 кредитів ЄКТС;

для освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС.

Мінімум 35% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти.

Для освітньо-наукових програм не менш 40 кредитів ЄКТС, має бути призначено для науково-дослідницької компоненти.

Для освітньо-професійних програм не менш 30 кредитів ЄКТС, має бути призначено для практики.

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення. 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. 6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. <p><i>Додатково для освітньо-професійних програм:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. 8. Здатність розробляти та управляти проектами. <p><i>Додатково для освітньо-наукових програм:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. 8. Здатність проведення досліджень та викладання на відповідному рівні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів. 2. Здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності. 3. Здатність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп та визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати культурні права і свободи людини. 4. Усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання. 5. Здатність до ефективної взаємодії з представниками

	<p>інших професій, а також до залучення до розв'язання проблем культури представників громадськості.</p> <p>6. Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.</p> <p>7. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури.</p> <p>8. Здатність організовувати роботу та здійснювати керівництво закладами культури, а також відповідними структурними підрозділами підприємств і установ, враховуючи економічні, законодавчі й етичні аспекти.</p> <p><i>Додатково для освітньо-професійних програм:</i></p> <p>9. Здатність до розв'язання актуальних проблем культури з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації та ширшого контексту відповідних проблем.</p> <p>10. Здатність здійснювати експертизу культурних об'єктів та культурних процесів, їх критичний аналіз із застосуванням сучасних методів культурології.</p> <p><i>Додатково для освітньо-наукових програм:</i></p> <p>9. Здатність використовувати сучасні методи та інструменти культурології, методи аналізу даних та інформаційні технології для проведення наукових досліджень, аналізувати і презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.</p> <p>10. Здатність розробляти і викладати культурологічні дисципліни в закладах освіти.</p>
--	--

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Розуміти специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів, та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтерпретації для розв'язання суспільно-значимих проблем.

2. Аналізувати текстові та візуальні джерела інформації щодо культурних явищ та процесів, верифікувати інформацію у відповідності до професійних задач.

3. Аналізувати культурні права та свободи людини, форми та механізми їхньої ідентифікації, інкультурації, культурної адаптації з врахуванням регіональної специфіки.

4. Популяризувати професію культуролога, дотримуючись етичних принципів.

5. Організовувати та підтримувати комунікації з органами влади, науково-дослідними установами, інформаційно-аналітичними службами, засобами масової інформації з питань культури.

6. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних питань, презентації результатів досліджень та проектів.

7. Оцінювати історичні здобутки та новітні досягнення культурології.
8. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання складних задач і практичних проблем культурного розвитку суспільства.
9. Організовувати й управляти діяльністю закладів культури та відповідними структурними підрозділами підприємств і установ.
10. Мати навички вироблення та ухвалення рішень з управління закладами та установами культури чи відповідними структурними підрозділами у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах
11. Мати навички організації та керівництва професійним розвитком осіб та груп у галузі культури.

Додатково для освітньо-професійних програм:

12. Розуміти і застосовувати для розв'язання складних задач і проблем культурології методи та засоби стратегічного планування, прогнозування, моделювання культурних політик.
13. Здійснювати експертну оцінку культурних творів, послуг та благ, культурних практик, культурно-мистецьких та дозвіллевих проєктів.

Додатково для освітньо-наукових програм:

12. Збирати, аналізувати та оцінювати емпіричні факти та здійснювати їх інтерпретацію у відповідності до сучасних теоретичних уявлень відповідного напрямку культурології.
13. Планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження у сфері культурології, генерувати та перевіряти гіпотези, збирати докази та аргументувати висновки.
14. Розробляти навчально-методичне забезпечення і викладати навчальні дисципліни з культурології у закладах освіти.

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів здійснюється у формі кваліфікаційного екзамену та публічного захисту кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	<p>Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичні проблеми культурології, що характеризуватися комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.</p> <p>Кваліфікаційна робота має бути розміщена на сайті вищого навчального закладу, або його структурного підрозділу, або репозитарії закладу вищої освіти.</p>
Вимоги до атестаційного екзамену	Атестаційний екзамен має передбачати оцінювання обов'язкових результатів навчання, визначених цим стандартом та освітньої програмою.

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» №1556-VII від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
3. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

4. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. № 600 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi-vo>

Генеральний директор директорату
вищої освіти і освіти дорослих

Олег ШАРОВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розробники Стандарту вважають за необхідне донести до уваги користувачів Стандарту інформацію та рекомендації, які допоможуть у вивченні Стандарту та впровадженні його вимог під час складання освітньо-професійних програм спеціальності, з якої здійснюється підготовка фахівців за спеціальністю «034 - Культурологія» у певному закладі вищої освіти (ЗВО).

Стандарт базується на компетентнісному підході і поділяє філософію визначення вимог до фахівця, закладену в основу Болонського процесу та в міжнародному Проекті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» («Tuning Educational Structures in Europe», TUNING). Обмеження щодо форм навчання за спеціальністю «Культурологія» не визначено, оскільки набуття компетентностей, передбачених Стандартом, не вимагає наявності спеціальних умов, використання спеціального обладнання, матеріально-технічного та програмного забезпечення.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів освітньої діяльності, необхідний для набуття означених Стандартом компетентностей. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові компетентності і програмні результати навчання, які відповідають варіативній складовій конкретної спеціалізації. За наявності відповідного обґрунтування, ЗВО може запропонувати в освітній програмі професійні кваліфікації та умови їх присвоєння. Освітня, професійна кваліфікації надаються випускнику на підставі виконаного навчального плану обраної спеціалізації та позитивної оцінки на визначених в Стандарті формах атестації. Заклад вищої освіти також має право вводити додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти, а також має право рішенням вченої ради визначати обсяг і структуру кваліфікаційної роботи, зміст і форму атестаційного екзамену.

Таблиця 1

Класифікація компетентностей (результатів навчання) за НРК

Класифікація компетентностей (результатів навчання) за НРК	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність та автономія
	Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень Зн2 Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Ум1 Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур Ум2 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах Ум3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються	АВ1 Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів АВ2 Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів АВ3 Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
Загальні компетентності				
ЗК1	Зн1, Зн4	Ум1, Ум4		АВ1, АВ4
ЗК2		Ум2	К2	АВ2
ЗК3		Ум3		АВ3
ЗК4	Зн4	Ум3, Ум4		АВ4
ЗК5			К5	АВ5
ЗК6	Зн3, Зн6	Ум3, Ум6		
<i>Додатково для освітньо-професійних програм</i>				
ЗК7			К7	АВ7
ЗК8		Ум8		АВ8
<i>Додатково для освітньо-наукових програм</i>				
ЗК7	Зн6, Зн7	Ум6, Ум7		АВ7
ЗК8	Зн8	Ум8		АВ8
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1	Зн1, Зн2	Ум1, Ум2	К1	
СК2	Зн1, Зн2, Зн6	Ум2		АВ2
СК3		Ум3, Ум4		АВ3
СК4	Зн2, Зн4	Ум2, Ум4		
СК5		Ум5, Ум3	К5	АВ3, АВ5
СК6	Зн6	Ум6		
СК7	Зн2, Зн7, Зн8	Ум2, Ум7, Ум8		АВ2, АВ7, АВ8
СК8	Зн7, Зн8	Ум7, Ум8	К5, К8	АВ5, АВ7, АВ8
<i>Додатково для освітньо-професійних програм</i>				
СК9		Ум1, Ум5, Ум9	К1, К9	АВ1, АВ5, АВ9
СК10	Зн6, Зн10,	Ум5, Ум6, Ум10	К5, К10	
<i>Додатково для освітньо-наукових програм</i>				
СК9	Зн2, Зн9	Ум2, Ум9		АВ9
СК10	Зн7, Зн10			

Таблиця 2

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Компетентності																					
	Інтегральна компетентність																					
	Загальні компетентності										Спеціальні (фахові, предметні) компетентності											
	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ЗК 6	ЗК 7	ЗК 8	ЗК 7	ЗК 8	С К 1	С К 2	С К 3	С К 4	С К 5	С К 6	С К 7	С К 8	С К 9	С К 10	С К 9	С К 10
РН1	+		+			+	+	+			+	+				+	+					
РН2	+	+				+			+	+			+					+		+		+
РН3				+				+					+	+				+			+	
РН4					+		+							+	+	+						
РН5		+	+		+		+	+								+	+	+				
РН6			+						+	+							+	+			+	+
РН7			+					+	+	+	+			+			+		+			
РН8	+		+	+	+				+			+		+	+			+				
<i>Додатково для освітньо-професійних програм</i>																						
РН9				+			+	+		+			+	+	+			+		+		
РН10				+				+		+				+	+			+		+		
<i>Додатково для освітньо-наукових програм</i>																						
РН9		+		+			+			+		+			+	+	+				+	
РН10		+		+		+				+			+		+		+			+		+